

Illyés Gyula

Vadak etetése

(válogatott versek)

TARTALOM

SZÁMÜZÖTT
EGY SÁPADT NŐ EGY KIS SZOBÁBAN...
TESTVÉREK
ÓDA EGY HIVATALBA LÉPŐ AFGÁN
MINISZTERHEZ
JÖN AZ ŐSZ
A KOCSIS CSAK ÁLLT...
DÉLBEN
REND, BÉKE...
ÉG KÉK
KÉT MÁRCIUS
DÓZSA GYÖRGY BESZÉDE A CEGLÉDI
PIACON
OZORAI PÉLDA
VADAK ETETÉSE
9, RUE BUDÉ
TE IS MEGHALNÁL
ÉJFÉL UTÁN
EGY IDEGEN VÁROSBAN
ÁLMOMBÓL ÉBREDTEM
ELFORDULSZ...
HAJLIK A NYÍR...
RENDET
NYUGAT FELÉ
FELESÉG
NEM VOLT ELÉG
ISZONYAT
MEGY AZ EKE
HIDAK
MAGYAR ÉS MAGYAR
ÁLDOZÁS
JEGYZŐFÜZET

ZRINYI, A KÖLTŐ
KHÁRON LADIKJA
A KOROSZTÁLY BEHAJÓZÁSA
EGY MONDAT A ZSARNOKSÁGRÓL
KÁRHOZOTTAK ÜDVE
DÖLT VITORLA
VÉDŐÜGYVÉDEM
ALKONYI ÚT
FEKETE-FEHÉR
NÉVJEGY, HANGJEGY
POESIS HUNGARICA
ADY ESTÉJE
VÁR A VÍZEN
HATALMAS, NAGY KORSZAK... S A
KÖLTŐK
VILÁGODBAN VILÁGTALAN
DITIRAMBUS A NŐKHÖZ
MERT SZEMBE ŰLSZ VELEM...
A MŰVÉSZET RÉMURALMA
NEM FOGADTUNK EL...
KONGRESSZUSI ZÁSZLÓK
ELTŰNŐ TÁRSAK
SZÁMADÓ
ÖNKRITIKA
KOSZORÚ
AZ ÍGÉRET MEGSZEGÉSE
KIK JÖTTÖK, ÉVEK -, ÉVEK?...
ÚT ELŐTT
DUGOVICSOK
JOGAINK
A SEMMI KÖZELÍT
KIJÓZANÍTÁS ALATT

SZÁMÜZÖTT

Megálmodott vagy elfeledett vidékek követe -
Úgy járok itt, oly rettegőn, mintha szívem
Hajlongó sötét tájain járnék -
Számban az enyhe szél, a sóhaj, a kiéhezett madarak.

Hol korom ülepszik a tájra, külvárosok forró rengetegekben,
S ingó küszöbön elbűvölt szem issza a homályból a jövő sós ízét,
Halottasház illatu vendéglőkben, omladozó sarkokon szerteszét
Várnak reám magányos testvéreim.

Esti falvak alatt útját kérdi tőlem az eltévedt jegenye,
Mig vetések iramló dalában és sorsunk szigorú jóslatát hallgatom
Tűzvészről, áradásról, egyenesülő kaszákról s látom
Barmok leheletében vérző lábai mint ragadják el az álmodó bérest:

Fölöttünk óvatosan mozdul a lég, a panaszokkal teli,
Szirénák jajai úsznak benne, a napszámos hétfő reggeli kedve,
felvevő irodák csöndje, mindenestől a Grassalkovich-utca,
S a katona utolsó áldása, ki hősleg honáért halt.

Csendben nyílik szívem, akasztófák szomorú világa,
Keserű próféta, csendben mondom átkaim imáit,
Forgószerű gyors oszlopában forogva a dülölkön át
Magamban hadarom szörnyű jövődöléseimet a palotákról.

Ki életeden jössz át a fülelő erdei úton át jövet,
Szomorú ételek párájában, ki előtt álmodok fanyar délibábja forr,
Magányos testvérem, neked hozok szívszakító üzenetet,
Elhajtott magzatoktól amit kaptam, holt levelektől, értünk hiába elhúllt halottaktól.

EGY SÁPADT NŐ EGY KIS SZOBÁBAN...

Nem volt riadalom a pusztán,
amikor megszülettem én
váratlanul, hivatlanul tán
halottak estelén,
novemberben, halottak napján,
gyertyagyújtáskor, amidőn
fejfák tövén a puszta népe
kűnn térdepelt a dombtetőn,
harangszókor, mikor a szomszéd
falvak magas sírkertjei
hirtelen testvér-örtüzekként
elkezdtek fényleni.

A völgyben egy kis házban akkor
szédült nehéz kínra anyánk.

Elképzelem a téli tájat
és azt az éjszakát:

egy sápadt nő egy kis szobában
s körül a komor hegytetők
ormán villogó koronákként
lobogó temetők.

Körül a halál diadalma,
gyertyás, kísértő ünnepély
és lent egy váratlan sikoltás
a párás völgy ölén.

Fönt sírás, tompa jaj, harangszó
és letről a völgy, mint meleg
tenyér fölnyújt vigaszul egy csöpp
sikongó életet.

TESTVÉREK

Három nap néztem volna csak szemed
árnyékos völgyét, szemöldöködet,
a pillák sűrű sását, mely között
az eleven kis vadvíz incseleg,
villantja fényét, fürge terveit,
síkos halacskák szökdeléseit -
Három nap néztem volna hallgatag
az egyiket, aztán a másikat.

S töltöttem volna három új napot
csak nézni némán a lány hajlatot:
ruhád alól kisejlő kebledet,
a csillagot, mely rajta szendereg,
s készül, fényküllőt feszítve selyem
leplén ragyogni vak éjjelemen -
Három nap néztem volna hallgatag
az egyiket, aztán a másikat.

S elég lett volna újonnan nekem
csak legeltetni, itatni szemem
szép szárba szökkent páros térdeden,
melyek hivalgón, mégis félszegen,
mint fényes kapu kettős szárnyai
tán biztatták már egymást nyílani -
Három nap néztem volna hallgatag
az egyiket, aztán a másikat.

Az enyhe hőben, amely szeliden
testedből áradt, tested fényiben
elültem volna, napon a beteg,
lesve, mellemben hogyan bizsereg,
hogy' oldódik a fájdalom, hogyan
oszlana már a test is boldogan
el, egy könnyebb táj felhőibe,
mely maga már az altató mese -

És lettem volna gyermek, gyermeked,
hogy, ha öllelek: úgy öleljelek.
Hogy mit szerelem csak sokára ad,
halljam már most vigasztaló szavad.
Fi a lánytestvért, - úgy öleltelek,
ős vágy ízével enyhítve a bűnt,
így aludtam el, - leghűbb kedvesed,
mire az első éjjel tovatűnt.

ÓDA EGY HIVATALBA LÉPŐ AFGÁN MINISZTERHEZ

Nem lopsz te többet! Ami még lopható
s egyáltalán mi még elemelhető vala:
magas elődeid már mind elemelék -
Kongó pusztá honod! Reménytelen egén

kifordított zsebek gyanánt lobognak a
felhők s mögöttük, mint a forgalomból rég'
kiment tallér méléz antik fénnel a nap -
nem váltható fel ő... hunyorg arcátlanul.

Szegény haza! Nincs más disze már, csak amit
költői raknak rá: az őszi lomb nehéz
aranya, a folyók ezüstje s hölgyei
gyémánt szeme... de te tudod, mindez mit ér!

Te a valóságot fürkészed gondteli
arccal s objektíven! s meg nem téveszthetőn -
A helyzettel, öreg, te számolni akarsz
mesterséged finom szabályai szerint...

Azt nézed, hogy mi van... és - elhiszem - szived
búsong! Mit messziről édes oázisnak
véltél: délibáb volt! szélhordta homok és
állathulladékok halmán ülsz merengve...

Értem keserved én! Ezért volt hát vitéz
könyökforgatásod az ősi mód szerént?
Ezért hajlongásod? Ilyen pályadíjért
nyaltál, miként csiga, utat e polc felé?

Ah, eljő majd a kor, tudod, akárcsak én,
eljő a nap, midőn minden tolvaj felel, -
remegve állsz te is köztük, - ártatlanul!
szégyenkezve dicső eleid közt: kontár!
korcs ivadék, aki már lopni sem tudott...

JÖN AZ ŐSZ

Jön az ősz, jönnek a nagy őszi alvások!
sűrű borzongások, hosszú ásítások,
melyektől a szív is megleng, mint a levél -
Hályogos az ablak, finom párájára
szerelmese nevét írkalja a lányka
s ásít hozzá, hogy majd' beleomlik szegény.

Ásít jó anyja is; künn az istállóba'
a gazda is lova farára borulva.
Hátranéz a hű ló s ásít ő is egyet -
Ó, ez az unalom! - a beborult égre
harsogó ásítás, a barmok bőgése,
ahogyan egymásnak visszafelelgetnek.

Dél volt s már este van. Dől a köd vastagon,
Csöpögnek az ágak. A nyálkás úton
mint ingó kísértet, csusszanva tünedez
a vén levélhordó, - eloszlik a tájról,
bekapta, benyelte a tejhabú távol,
mely lomhán nyújtózva, szuszogva közeleg.

Álmos a költő is, rímei botolnak,
a sor végén egymás karjába omolnak -
hullna velük ő is, hallgatja tünődve
távoli muzsika ki-kifutó zaját,
ahogy nyitják, csukják a kocsmá ajtaját
s egy lélekzet jókedv kicsap az esőbe.

Kiért sarat, fagyot nem kell immár túrni,
ó, drága szerelmem, gyerünk lefeküdni,
nem a mi világunk, mi odaki most van!
Egymással, egymásban hív nyarat keresni,
most jó szerelemmel igazán szeretni,
félig itt a földön s félig már álomban.

A KOCSIS CSAK ÁLLT...

A kocsis csak állt, állt, s akkor hirtelen
a gazdatiszt ráért egy hatalmasat - - -

- - - A lélekzetem elakadt.

Szívem fölugrott, mint vad a hurokban.
Egy kutya szűkölt. A kocsis riadtan
szétnézett a tájon, szegény idegen!
s egymásután kétszer azt mondta: igen.

Aztán urára nézett szánakozva
mintha az ütést a tiszt kapta volna.
Vörös lett az, dőlt belőle vad átka,
rondán, akár a részeg hányadéka.

A kocsis csak állt, nézett könnyes szemmel,
nyugodtan, mint egy megcsúfolt új Mester.
Kalapot emelt, indult tova némán
s kutyája véle, mint ijedt tanítvány.

DÉLBEN

Egy nyír, egy nyár, egy sornyi krumpliágy,
a krumpli közt egy törpe délibáb,
egy napraforgó... félszegen ezek
várják tőlem, hogy versbe lépjenek
és mint az emberek
a pusztáról tán elkerüljenek -
Mert meggyűlölván bús szülőhonát
már futna innen mindenki tovább,
a cséplőgép pelyvafelhőiből
a részesek és ökreik mögül
a béresek, - ki csak vágyódni tud,
gémlábával a keshedt csordakút,
a délibábban tocsogó akác -
s én is, mint nyája után a juhász.

REND, BÉKE...

Rend, béke. Sok szelet látott gatyák
jelzik csak a táj csüggedt sóhaját
a vén kötélén, mely több nemzedék
vágyálmaiba leereszkedik...
Megáll, megfordul és a fél eget
végigokádja azzal, mit bevett
a részeg nap, ahogy a hegyre ér.
Furulyaszó kél, mint sebből a vér.
Apad, végsőt ráng, halványul a táj,
hogymár a múlt és tán a szív se fáj.
Itt-ott egy „rosseb!” még s nyögés... Haza-
tért lám a háznak régtől várt ura.
Az angelus hiányzik még talán
s az örület: a kismadár a fán.

ÉG KÉK

„Rekord termés lesz” - így a hírlapok.
A „csürhe” hát megint koplalni fog.
A sík haza, mint tűzhely lapja ég
és forr a tőzsde rajta, mint fazék.
Aranykalással habzó táj felett
ki ne szagolná már az üzletet?
Mint levesből a legyet, hallgatag
pöccintik félre a summásokat.
Ég kék, úr ír, a pap imádkozik,
a szűz ellenkezik még egy kicsit,
sóhajt a tolvaj, majd hüvösre jut,
csavaros a lét, mint a gyalogút.
De célhoz visz majd téged is, siess,
amíg nem késő, higgy, remélj, szeress.

KÉT MÁRCIUS

1

Hab a szájon, a rügy, a hús
forrja tajtékkal újra nedvét.
Fujja füttyöngve március
szoknya- és trónborító kedvét,
pisszeg, - riadtan fordulok
hátra, (ó, hátra, nem előre!)
míg az új s régi trónusok
hetykén feszülnek: mindörökre!

Ó, kamasz, csupa-reggel század,
a hegyeken át postakürttel
utazó eszmék, tervek, vágyak,
s ti naiv arcok, tele tűzzel,
jövőbe nézők lelkesen -:
be szégyenlem a rajongástok -
Szabadság, Harc, és Szerelem,
elmultak, mint a delizsánszok.

Mint ósdi fiókok szagát,
mint sárgult imakönyvekét,
mint foszló menyasszony-ruhák
lázát elárvult nénikék:
úgy szimatolom, március,
úgy szívom újra lángja-dús
arccal szeledben azt a kort,
mikor lelkünk szűz ara volt!

Zúghat az ünnep; idebenn
így ünnepelek, hallgatag.
Nézek egy régi könyvet és
próbálgatom a szavakat.
Még kér a nép... - és fölmerül
egy arc: *most adjatok!*... vadul,
ajkát harapva néz körül
s egy ország helyett elpirul.

2

Vannak, akiket pártolt az idő.
A láthatárra zajjal feltörő,
A hadirendben érkező napok
hozzájuk álltak hirtelen
mint fölkeltek csapatok;
kiknek az idő dolgozott,
várat vívott és toborzott vidáman,
gyúrta a lelkeket s a győzelem
eldőlt már ott, a portyázó csatákban.

Új március jó, új év, - áradó
sereg napjával egy új áruló!
Ha vannak, kiknek diadalkapú,
füstölgő bástya minden pirkadás:
nekünk új háború,
hullt zászló, dúlt falu.
Az idő nekünk rontó hadak és
pestis, barátaim, tűz, áradás -
s hol a harang s a harangra a kéz?

Szikláról nézem kis népünk jövőjét.
Reménytelen vagyok, - miért hazudnék?
Utolsó emelkedésünk az árban,
óh, március, csak azért tornyosulsz már,
hogy rólad még tisztábban
és még messzebbre lássam,
mi partjainkról az örvénybe szédült,
mit a vetésből visz már piszkosult ár
és vinni fog. Mert mi is csak beszéltünk.

DÓZSA GYÖRGY BESZÉDE A CEGLÉDI PIACON

Ha a nemes útra indul,
ha megtér a hosszú útról,
mikor elmegy, mikor megjön,
sír a paraszt kint a földön.

Ha a nemes lakomázik,
ugrál vígan, parolázik,
lódít serleget a falra,
a paraszt jajdul föl arra.

Ha a nemes szomorkodik,
halálról ha gondolkodik,
térdre zötytyen, úgy bókolgat,
klastromot rak a papoknak,

akár búsul, akár vidul,
lány után, ha kukurikul,
kezesíti köszöntőükkel,
fizetni a parasztnak kell.

Ha böjtöl, ha házasodik,
ha beteg, ha szaporodik,
nyaka köré a parasztnak
újra új adót akasznak.

Még akkora, mint az arasz,
nyögi terhét már a paraszt,
ér alig tizenkét tavaszt,
érzi ustorát a paraszt.

Ha a birtokán tanyázik,
lovat ugrat, agarászik,
míg csak a föld hátán lépdél,
rajtunk jár sok háznépével.

Átkot hoz még halottan is,
lopó, csaló, rabló, hamis,
fejére ha száll malaszt is,
a paraszt fizeti azt is.

Kis sorsomból magas polcra
léptem én világos dombra,
szertenéztem, hogy ott álltam,
mást se láttam a világban.

Nyílt szájunk jajpanaszra?
dögölj, rugtak a parasztba,
korbács pattant, a torokba
rekedt a szó, fojtogatva.

Na, nem értjük a beszédet!
Elég is ennyi, testvérek,
balta, csép, már hadarólap
magyarázza igazunkat.

Vérszopó, dög, elég ennyi,
farkasféreg valamennyi,
testvéreim, - hajlokát is,
szélbe szórjuk a porát is!
Segél Krisztus minket!

*

Elképzelem, így szólt s nagy bajszát törölve,
néz a futó égre, majd a zajló földre.
Homlokán a harag rőt koszorújával
s szinte tántorogva nehéz igazával
indul Temesvárra süllyedni jeltelen,
szörnyű mocsaradba, magyar történelem!
S mint egy barát írta harcairól szólván:
nyomában ott tolong százhuszezer sátán.

OZORAI PÉLDA

A Válasz-nak

Ötven huszár volt akkor a Szabadság,
annyi volt itt a nemzet, a magyar.
És szembe, hozván a császár parancsát
tízezer fő, tizenkét ágyuval
végig a völgyön, a Sió lapályán
rohamra készen, - középen a híd.
Egy fél országrész fordul vérbe-lángba,
ha az a hídfő, az is elesik.

Oh sármelléki törpe Thermopilé -
Haloványul a legendás görög
merészség és ravaszság a huszárok
merészsége és nagy esze mögött.
Megindultak, - nem le, az ellenségre:
a hegyre föl és másfél napon át
kerülgették, csak járták körbe-körbe
a vén Kálvária-hegy derekát.

A hegy mögött, mint színfalak mögött, még
csizmát és csákót is cseréltek ők.

Előbb huszárok, most bakák vonultak
a hűledező ellenség előtt,
mely várta, várta rettegve, mikor dől
nyakába az a tenger népözön,
Húszt tűznél főzték a gulyást a lányok
a másik hegyen, a Tükörcsösön.

Megdördült ott lenn végül is az ágyú,
hetedhatárig körözve szavát.
Kihullt a sorból fenn egy-egy huszár, de
a többi csak járt, csak vonult tovább.
Míg fel nem tűntek baltákkal s üvöltve,
mint a nádasok csikasz kölykei,
a pusztaiak... s a szemközti dombon:
Dégről Perczel, Szilasról Görgey!

Szorító, Lődöző, egy-két dülönév
hirdeti csak, mi történt azután.
Minthogyha ott lettem volna, merengve
ülök az őszi, vén Kálvárián.
Vadászkutyám elnyulva vár, a puskát
papírral cseréltem föl térdemen.
Nem a cserjésnek, fent az őszi égnek
bozótját kémleli tekintetem.

Hegyre kerültünk... vagy hegyre szorultunk,
barátaim, de megritkult sorunk!
S be védtelen, jajt-zümmögő alattunk
az édes ország, melyért harcolunk;
s be ingatag a hídfő és be hangos
az ellenség!... hogy tódul már felénk!
Még rejti gyáván - változik a harcmód -,
de látom én már minden fegyverét!

Nem hull golyó még ránk. De hogyha hull is,
ha a veszély, mint zápor megered:
játsszuk már végig halálos mosollyal
a ríkató-vidító szerepet.

Nevetnünk kéne, hogy vagyunk, megyünk még,
ezrek dalaként fujva énekünk -
Ha lesz jövő: hadat talál helyünkön -
Legyőzhetetlent, ha mind itt veszünk.

VADAK ETETÉSE

EGY POLITIKUSNAK

Jellem, erő, jó ész (mint mondják, isteni szikra)
Kell csak a *próbához*: lesz-e író valaki.
Nép-becsapás, köpönyeg-csere, hátba-döfés -: remekelned
Ebből kell tened, hogy csak a céhbe bejuss.
Honszeretetre te mersz minket kitanítani? - Ejha!
A *szavazat* mellé, nézd, ne kívánj *szavakat*.
Nem teszed ablakközbe az oklevelet, ha mi írjuk:
Szakmádnak máris mennyire mestere vagy!

EGY AGGODALMASKODÓ FŐÚRNAK

Izgatunk? Nekem fáj legjobban, hogy téged,
S nem szabadságharcra igábatört néped!

MINDENÁRON MINDEN-ÁRON ÍRÓ

Célod eléred még: megmozdul a „bamba” magyarság;
Észre vesz! - és diszkrét ujjal a földre pöcint.

NÉPIESEK ÉS URBÁNUSOK KÖZT

Két kulacsom
Váltogatom,
Kortyolgatom is, ha kérded,
Ebből ürmöt, abból mérget.

SZÖRNYŰ FEGYVER

Minden ütésed, átkod
Hiába ellenem.
Szörnyű a fegyverem:
Megbocsátok.

EGY NÉPFINAK

A Puszták Népe szerzőjének

Azt, hogy a nép fia vagy, igazolnod, sejh, ma nem azzal
Kellene: honnan *jössz*, - azzal, ecsém: hova *mész*!

9, RUE BUDÉ

Mint egy igazi költő, e padlás-szobában
éltem három évig. Föl-alá járkáltam,
hajamat turkáltam s asztalomnak esve
egy végtelen verset írtam főleg este.
Egy nagy hőskölteményt, amely egyre hosszabb,
egyre kegyetlenebb lett és egyre rosszabb.

Ugy vívtam vele, mint Szent György a sárkánnyal.
Éjről éjre egyre izzóbb harci lázzal
dobtam magamat rá, ott a tetők felett
ég és föld között, míg a kis nyulánk sziget,
Szent Lajos szigete bárkaként recsegett
alattunk a szélben s szinte utnakeredt,
tajtékos habokon, - ahogy a jövőndőt
képzelik és írják a fiatal költők -

Akiért a harc folyt, a szelid pórleány
hetente változott. Az idők folyamán
csendes megadással cserélgette haját,
arcszinét, az arcát, lábait, sóhaját -
nőtt, majd összement, - mord hőseim mögötte
méltó ámulattal bámulhattak össze,
ha közöttük büszkén, emelt fővel tova-
sietett, - mert lelke, a lelke, az soha
nem változott semmit, hasonlóan hűsége -

Egy Kutnyánszky Liza nevű lengyel nőbe
voltam szerelmes, majd Germaine Joyeusebe,
Majd Odette Lacostebe, Levinson Lujzába,
Manon de Chambartba, Marie Trépinardba,
s a legszebbe, a szép kalapvarró lányba,
Orosz Annába és annak a hugába
és emlékezetből Leveszy Pannába,
legtöbbjükbe, sajna, egészen hiába.

TE IS MEGHALNÁL

Te is meghalnál, ha én meghalnék, mondod.
Nem halok én még meg.
Emel is, lever is, hogy nem lehetsz boldog,
csak ha én is véled.

Tudod, hova viszlek, hogyha szíved párt lel
mellettem az ágyban,
mint a mesebeli egyszárnyú madár mely
nem szállhat, csak párban?

Minél boldogabbá, annál jobban félek,
    hogy csonkává teszlek.
Bár a hullásban is megelőzhetnélek,
    ha majd eleresztlek.

ÉJFÉL UTÁN

Kirakom a kést, az órát, a vén
    naptárt, a sok súlyt, papirost;
ülve magamban az ágy peremén
    nem bánom, nem fáj az se most,
    hogy nem vagy enyém, -
    hogy melléd nem én
fekszem s tudom, hogy nincs is rá remény.

Öregszem. Ez az öregség? Hanyatt
    nézem a hessenthetlen éjt,
amely beszív majd és feloldja majd
    a szenvedést és szenvedélyt,
    lágymosolyodat,
    mely napjaimat
nyitotta-zárta, mint a hajnal s alkonyat.

Sötét világ. A sírhoz szoktatom
    - elszoktatva tőled - magam?
Már azt se szégyenlem, hogy sóhajom
    hangosan száll, oly magasan
    járok kapkodón,
    zihálva nagyon,
mint vénen majd a rideg kaptatón.

A lég voltál, a völgy, tavaszi szél?
    Hogy elmaradtál, lágym világ!
Barackfa-illatod utánam ér,
    átfog, visszahúz, elbocsát,
    lassan, mint ki fél
    nézek hátra mély
meredélyedbe, gyönyörű veszély.

Az óra, hol mint alvó csiz piheg,
    hol mint... gyors lépteim után
köveivel az ösvény megered,
    lefoly egy vad hegy oldalán -
    Hullok, fölkelek,
    némán így megyek
mind messzebb, meleg,
édes valóság, szép honod felett.

EGY IDEGEN VÁROSBAN

Latinul, osztyákul, tudok franciául,
De németül semmit.
Mint gyereket, ki fél elválni anyjátul,
büszkén úgy vezetsz itt.
Jó neked ez, látom. Még messzebbre látok.
Gyengébb, - de ez egyszer
szavaidra tűnnek el az akadályok.
Boldogan veszekszel.
Viszem a szorongást nevetve mögötted,
(szívemben a csárdák
olajnyomatát, hol Rákóczira törtek,
Zrínyit törbe csalták).
Nézlek, - bár ha ott is így tudnál beszélni
a veszélyes honban,
hol ennyit sem értek, ha a Hang megkérdi,
merre fiam, honnan?

ÁLMOMBÓL ÉBREDTEM

Álmomból ébredtem. A tenger, az enyhe,
nyí, úgy kap a partba,
s köpi-nyeli nyálát, mint az eb, ha fekve
fogait mutatja.
Végig a part hosszán, ameddig ellátok,
mint kígyózó szörnyek
vergődnek a messze kivetett hullámok,
holtan legörögnek.
Alszol, jajongó szád mosollyal övezve.
Nézem fényes szádon,
mit vet föl a mélyből - bár egy röpke percre -
a szörny-szülő álmom.
Megismerhetlek most? Nem látok a mélybe.
Sikoltsz s derű száll meg.
Ki támadott rád? A mosolygó örvénybe
kit fullasztottál meg?

ELFORDULSZ...

Elfordulsz, - a sík táj, a tenger fölissza
lágymalakod, orcád,
s ragyog az ég. Fölém száll egy darab tiszta
antik Görögország.

Az árnyék millió cserepe az éjnek,
szétszórva a tájba -
Villog két színével a kétszínű élet,
akár a sakktábla.

Megértem a játszmát, - csapdaként a kocka
gyanús valamennyi.
Lesik az istenek, ki bukik a rosszba,
lehet-e nevetni.

Nem mozdulok. Tudom, hogy sohase látlak
e tünde világban.
S tudom, férfimód az lenne megoldás csak,
hogymemem kivájjam.

HAJLIK A NYÍR...

November van, torlódnak a fellegek,
sejteni csak, a déli nap hol lebeg:
hályogosan meg-megvilágul az ég,
mint mikor vak nyitja-hunyja holt szemét.

Csuklik, felsír a nyírerdő, elcsitul,
tanít dalra már engem is magyarul.
Morog a tó, hab-fogait felfedi,
a dühödt szél visszafelé tereli.

Hajlik a nyír, meghajol és visszavág,
úgy tagolja az ősz konok ritmusát.
Arra lépek, meg-megállva s hirtelen
nekifutva, mikor nem is tervezem.

Száll kiáltva, száll az égre, viasszaszáll
s felcsap újra, lecsap újra, írja már
az ősbaj lázvonatát a láthatár
sötétszürke táblájára a madár.

RENDET

Induló-szöveg

Rendet, rendet, rendet végre,
ki a szennyet a szemétre,
háza tája ez az ország,
takarítsuk ki a mocskát!

Hol a rend, hol egyre lába
kél annak, mi nekünk járna?
Oda minden, ide semmi?
Itt kell mindent helyretenni!

Mit tir-túr az ügyeinkben,
told a tőkést félre innen!
Húst a tálba, kézbe fegyvert,
földjére a szegényembert!

Ócska odú maga a ház,
nem menti meg a vakolás,
rakjunk újat, meglakhatót,
egy egész nemzetnek valót!

Rongyos ez a ruha rajtunk,
ideje, hogy újat kapjunk,
szabjunk jobbat, varrjunk másat,
csináljunk egy szövőgyárat!

Acélgyárat, kenyérgyárat,
mutassuk meg a világnak,
mi lesz itt, ha kedve támad
a parasztnak, a munkásnak!

Sötét sarok, Magyarország,
elhozzuk a napot hozzád,
a ragyogó rendet föled,
árva nemzet, elárvult nép.

Nem lehet a lég korommal
tele romlott gondolattal,
huzatot rá, - tégy egy próbát,
szellőztess ki Európát!

NYUGAT FELÉ

Nyugat felé, nyugat felé
micsoda áradat,
gyerek, kutya, szekér, csikó,
hídlás és ól szalad.

Hová, hová, hová, hová,
magyarok, magyarok,
elfogy, ahogy Tisza, Duna
ott hátul elfogyott,

elfogy elől is a határ,
fiatok házhelye.

Azután már a semmi vár,
abba futtok bele?

Aztán - az Óperencia!
a német szakadék!
A *Vég*, mellyen túlról haza
nép nem tért soha még.

Elfogy az ország veletek
nyúlik, szakad, csobog.
Veletek mennek a dűlők,
a falvak, templomok.

Nem lesz magyar a föld, amely
magyartól megürül.
Mit ér magában az üveg,
ha a bora kidül?

Egy ország ráng mögöttetek
veszejtve véreit -
egy ország megnyitott ere
lüktetve vérezik.

Meddig? S miért? S kiért? Kiért?
Magyarok! Magyarok?
Beh szomorú, beh keserű:
kettőt kell halnotok!

FELESÉG

Veled jó, veled jó
a mező, a folyó,
meg a szél, meg az éj,
meg minden, ami él.

Ha fele nem tiéd,
ízetlen az ebéd,
a nap, a letűnő,
a harag, a jövő.

Amihez csak érek,
válík ketté rögtön,
két részre a földön:
egybefűzni véled.

Ha fele nem tiéd,
kevés a föld, az ég,
meg a nyár, meg a tél,
meg a dél, meg az éj,
a mult, a kikelet,
a kisgyerek.

NEM VOLT ELÉG

A házad itt állt, - szerte szállt!
Ezt látod, érted. Azt nem érted,
hogyan hazád éppen így ért véget -
A csoda, hogy addig is állt!

Mert nem volt hazának elég,
hogyan emésztésed vacsorára
a dombok aszuját kívánta,
és a lapályok kenyerét.

És nem volt hazának elég,
hogyan elmosolyodtál és oldalt
oda is néztél, ha megszólalt
ízese magyarul a cseléd.

És nem volt hazának elég,
hogyan este letéve a könyvet
elnyeltél Bottyánért egy könnyet:
az volt a férfi, a derék...!

És nem volt hazának elég,
hogyan kitekintve vonatodból
elgondoltad az aratókról:
mást érdemelne ez a nép.

És nem volt hazának elég,
a három szín, ha rád se hagyták,
hogyan egykor jelkép volt: szabadság,
egyenlőség, testvériség!

És nem volt hazának elég,
hogyan idegeden áteresztetted
hő szeszé az a néhány verset,
Adyét, Tóthét, Józsefét.

És nem volt hazának elég,
a Gellérthegyen a rakéta
s a Városiban a bokréta
és a szobroknál a beszéd
s a szőlőhegyi estebéd
s a dünnögés, míg poharadból
a holdvilágban a vörösbor
tigris-szeme villant feléd
és lengetted ujjad hegyét
az ég felé, mint ezred óta
minden magyar, ha szól a nóta
és Gracza György s a Feszty-kép
és ha, élvezve a veszélyt
és azt a kéjt, hogy megjósoltad,
hallgattál titkos leadókat
(és utána cigányzenét)
s a hortobágyi magas ég
s a négyes gémeskút nagy árnya
s az első király koronája
diszítve pénzed közepét
s ha úgy mondtad is: feleség
e szép szóval s ha, bár bíráltad,
édesnek nevezted apádat
s a falon a festett cserép.
Nem volt a hazának elég,
nem volt elég, hogy el ne essen,
tudd meg, az volt a csoda itten,
hogy össze nem dőlt már elébb!
Mert attól nem lett a tiéd,
hogy hizelegve és hazudva
ráragasztottad egy hegycsúcsra
egy király, egy vezér nevét.
Nem volt elég, nem volt elég
sem a hűség, sem a szívósság,
mitől egybeáll egy-egy ország
s nemzet is lesz a nemzedék.
S a bátorság nem volt elég.
Külön-külön bár odahagyta
sorsát a sok hős áldozatra,
az sem volt elég menedék.
Mert sem erő, sem bölcsesség,
nem lehet elég; hogy megójjja
a házat, amelyben rakója
nem lelheti meg a helyét.

ISZONYAT

Láttam Buda égését,
az izzó koszorút
egy nép fején, nép („népség!”)
hulltát, a háborút.

Láttam, mint más az álmát,
csonka hullát, dögöt
a lecsapódó gránát
csipkebokra között.

Reggeli hatkor álltam,
az új év reggelén,
reggeli holdvilágban
egy ház-rom tetején.

Nyíltak a gránátok gyors
mózesi bokrai,
próbált az isten vagy sors
valamit mondani.

Láttam a fagyos hóban
az úttesten fejet
olyan laposra tiportan,
mint a reliefek.

Láttam holt anya karja
közt még vak kisdédet
véresen vért akarva
nyalni a tej helyett.

Emelte véres arcát,
fölsírt a csecsemő.
Anyja volt: ez az ország,
ő maga: a jövő.

(De iszonyat szivemben
csak attól vert, hogy ez,
ez is emberi, - minden
milyen természetes,

hogy a rom is hogy illik,
ahová épp került,
hogy a valóság mindig
helyén van mindenütt,

hogy csak a képzelet lát
csodát és nem a szem!
Eleve a szégyen fáj:
ezt is elviselem.)

MEGY AZ EKE

Megy az eke, szaporodik
a barázda,
mintha egy nagy könyv íródna
olvasásra.
Papirosa a határ, a
tengerszéles,
a tolla meg az a szegény
öregbéres.

Megy az eke, telik a könyv
sorról sorra.
Én vagyok az egyedüli
olvasója.
Én tudom csak, mit jelent ez
és mit ér ez,
először szánt a magán
az a béres.

Megy az eke a felemás
két tehénnel,
mintha menne édesanya
kisdédével.
Elkerülük a páncélos
roncsát bölcsen;
legyen az a magyarázó
kép a könyvben.

Megy az eke, megy a magyar
sorról sorra
lankadatlan, mintha pusztá
szerszám volna.
Fogy az ugar, nő a szántás
telve-terjed.
Magyarország, így írják a
történelmed.

Ki az a kéz, ki az a nagy
névtelen toll?
Megvárom míg kifordul a
mesgyesorból,
hadd szorítsam a kezembe
valahára -
De meg sem áll, de csak int, hogy
még mi várja.

HIDAK

A legszomorúbb látvány
ez volt: a betörött
gerincű néma hídak
a két város között,

ahogy feküdtek, sorban,
mint leölt állatok
a bűnben és mocsokban
ők, az ártatlanok.

Óriás mészárszékre
kelt vörösen a nap:
a szem azt hitte: vérük
a nap-festette hab,

ahogy heverték, holtan,
lehulltan, miután
kínjukban fölugortak
azon az éjszakán.

Lesz kor, hogy talpraállnak,
hátukat megvetik
s te - akkor ez lesz álmod -
uszítva intsz nekik:

üvöltsenek bosszúért
és ágaskodjanak,
mert mi a rend, ha mindig
ő tűr, az áldozat?

De ők csak állnak, állnak
(egy tagjuk nem remeg)
a futó folyam és a
futó idő felett!

MAGYAR ÉS MAGYAR

Magyar és magyar és magyar
magyar, magyar akarok lenni,
leverten, megverten: magyar,
míg köpködők köre keríti.

Szép volt, beh szép volt - álltam ott -
minden nép fölött a magaslat.
De az én népem lebukott
s én vele zuhanok magyarnak.

Vezessétek majd vissza őt
a helyére, hogy - odahagyjam
még messzebbre, mint azelőtt, -
érhessek csúcsra önmagamban!

ÁLDOZÁS

Megettük Dózsát, ahogyan rég
megváltóikat a vadak;
hogy szálljon beléjük erősség
s a baljós égnek áldozat.

Megettük, megette a vert nép
első igazi hős fiát.
Magunkhoz vettük, térdenállva
a rettentő úrvacsorát.

Hogy megmaradjon, bármiképpen,
megette vezérét a had.
Keresztként korbács emelődött
s nem áldást, - átkot szórt a pap.

Térdeltünk, térdeltek apáink,
nyelték a szörnyű falatot,
És Dózsa - így mondja az írás -
csak fölneézett és hallgatott.

Megettük Dózsa némaságát,
meg szavát és jajait,
dühét, hitét, reményét, mindent,
mi egy hős szívben lakhatik.

És vagyunk s élünk és él bennünk
hite, dühe, reménye mind
s most engedjétek legelőször
kiüvölni azt a kint.

Engedjétek, hogy kioldódjék
legelőször is az a jaj;
s majd elmondjuk, mit akart szólni
az eddig hangtalan magyar.

JEGYZŐFÜZET

ÚJ NÉP A PARTON

Fürdőruhában széplépésű nő -
Jó alakja az eleganciája.
Hogy ideillik! Mily „előkelő”!
S mi mindent mond el, ahogy kisfiára
pillantva elkiáltja:
„Hun mész te, Fercsi! Vigyázz, beeső!”

ARS POETICA

Dolgozz, munkálj. A szép, a jó, a hasznos,
mihelyt elkészül, az élethez áll.
Minden jó mű egy-egy szabadságharcos.
Légy hű magadhoz, olyanokat alkoss,
ne fogja a halál!

AZ ÁLLOMÁSRÓL JÖVET

Hajlonganak a jegenyék aranylón
és öntik a diszt előttem, utánam,
ahogy elkerékpározok vidáman;
a feleségem ül a csomagtartón.

EMLÉKEZET

Barátnőim, oh szép hajdaniak -
Becsuktam szemem csókotok alatt.
Nem öregeszték ma sem, sohasem!
Rátok nem szememmel emlékezem.

OKTÓBER 6

Kezét - mert ő ölt, maga a király -
egy nép arcába törölte bele.
Nem volt e földnek Petőfije már!
Igy kezdett lenni Ferenc Józsefe.

ÉVFORDULÓ T-BAN

Tíz év, itt! veled! Mit adhat az ég még?
Van béke, munka, - hírnév! Helybeni!
„Ez - mondják rám - az az izé, aki
a csomagtartón hordja feleségét.”

ÚJ RUHA

Őszül a hajam s hullik is, ahogy kell.
Új köntös készül rám: az öregember.
Feszengek, mint egy szabónál; hagyom:
sose csüngtem a napi divaton.

KRUMPLISZEDÉSKOR

Milyen kevés kell, erő és okosság,
hogy az anyaföld jól végezze dolgát.
Egy simogatásért bő lakomát hoz!
Nem kell kemény kar, csak az elosztáshoz.

CSALÁDI ÉKSZER

Volt gyűrűm, órám, láncom... rendre mindet
elvesztettem. Kincsül ezt forgatom:
huzzuk anyánkat szánkón a havon
a tó felé; jegén apánk keringett.

MŰVÉSZET

Gondolatoddal tégy túl a lángelmén,
az lesz a nagy dolog!
De még nagyobb:
mondd el az egyszerű nép napi nyelvén.

ZRINYI, A KÖLTŐ

Nagy asztalán cirádás kicsi könyvek:
eszméből lett lakóik ki-kijönnek;
mint sziklákon száritkozó szirének,
nyüzsögnek a kis Cid-ek és Chiméne-ek,

ha csitul a gond... Félévente hozza
Bécsig komisszár, Bécsből hadi posta.
Ha csitul a gond s szebbre vágy az elme,
övék a tér... a néhány röpké percre,

ha a két végvár közt épp nem jajongnak,
a sebesültek, a karóba-vontak
s a bomló hullák bűzét odaáttra
csapja a szél, a toportyán pogányra -

s hősokeket láthat, hadakat teremthet,
kezében tollal diadalt szerezhethet
nézve mereven a Mura vizére
a magyarok seregtelen vezére!

KHÁRON LADIKJA

Kháron ladikja nem akkor indul velünk,
midőn lezárul és befagy a szem.
Bús átkelők soká s nyitott szemmel megyünk
a végzetes vizen.

Eszteendővel előbb irigy sorsunk behajt
s ringat a csónakon, amely
- bár nem kedvünk szerint - épp oly gyönyörű part
hosszában suhan el;

épp oly szép *Canale*-n s lagunákon, akár
a nászutasoké!

Hisz minden ugyanaz: az ég, az út, a táj,
épp csak - visszafelé!

Minden oly gyönyörű, sőt - titkosan - ahogy
elleng, még gyönyörűbb!

Olyanformán, mint a dallam attól, hogy ott
hagyja a hegedűt.

Ülünk barátaink, s fáink közt, nevetünk,
- vidám vita folyik -
s egyszer csak ringani kezd velünk, (csak velünk!)
kifelé a ladik.

Bölcs, ki e kéjuton, ezen is mosolyog
s ha sír is, hálakönnyet ont,
hogy hány *piazza*-t, hány s milyen *Casa d'Oro*-t
látott, ha nem lát is viszont!

A KOROSZTÁLY BEHAJÓZÁSA

Ez itt a kivándorló nagy hajó,
a speciális; egy újabb fordulóra.
Gyalogol útas-hídján fölfelé a székely-ködmönös legény,
a régvolt persze, mert hisz fűrtje hamúszín lobog;
a szőke festő, álruhásan, álarcosan ugyanúgy;
megint egy ifjú gazda, véletlenül, az a csizmás, szépszavu,
mindnyájunk paraszt bácsija.
Korlátnak dőlve a földélzeten
itt állok - átváltozva útra-készítve - magam is.
Nézem a sorban érkezőket.

Nohát a part -
a nők, a gyermekek, a halhatatlanok,
az örök kutyák, az örök fagyaltárusok.
S a rikkancsok, hogy „lemondott!” S hogy
„találkoztak!” S hogy lesz-e, nem-e háboru.

A széldobálta zsebkendők és hirlapok
madár-félszárnyán a remény.
De mintegy üvegfal mögött már.
Mert máris enyhén ringatódzunk
egy más elemben.

Vannak a fülkékben is útasok,
ismerősök és ismeretlenek.
Lesz tán reggel, hogy előlépnek, nyújtózkodva, szemüket
dörgölve a tú-hegyü fényben.
Elsiet köztünk apróléptü, szikár osztályfőnökünk
és Gyuri, Kari, és mind a Bandik, Lacik, Pisták, Gáborok,
megszólalnak és helyreáll a rend.
Hagyjuk addig aludni őket.

Mindez, nolám, nem is olyan szomorú,
ez a különös, végső egybegyűlés.
Van benne kellemesség.

Nem minden búcsúzás szétszakadás.

Távozni: csaknem zenemű.

Az emlékezet gyermekkórusa
bartóki tájakról szivárog
s bár ki-kihagy -
nem kell félni attól, ami hátra van.

Van benne hősiesség.

Érdemes fölemelni a fejet.

Hogy ünneplik a csatatérre induló kamaszt.
Mennyi hirtelen megbocsátás, szánalom
és csók az ifju hősnek.
Pedig hát visszatérhet;
van esély visszatérnie.

A mi esélyünk -

Bennünket illet holmi babérkoszorú,
akik tudjuk, hogy nem zörgetjük meg soha
a viszontlátás gyertyalángú ablakát.

Emeljük mégis mosolyogva jobbkezünk
felétek, akik kívül álltok,
még ott a zöld szigeten éltek,
bár helyben állva is követtek,
szegényeim, miközben -

Miközben csöndben
tartva vállunknál tenyerünket,
már libbenéstelen,
zökkenéstelen elmosódunk.

Rendületlen fölfedezők.

EGY MONDAT A ZSARNOKSÁGRÓL

Hol a zsarnokság van,
ott zsarnokság van,
nemcsak a puskacsőben,
nemcsak a börtönökben,

nemcsak a vallató szobákban,
nemcsak az éjszakában
kiáltó űr szavában,
ott zsarnokság van

nemcsak a füst-sötéten
lobogó vádbeszédben,
beismerésben,
rabok fal-morse-jében,

nemcsak a bíró hűvös
ítéletében: bűnös!
ott zsarnokság van,
nemcsak a katonásan

pattogatott - „vigyázz!”-ban,
„tűz!”-ben, a dobolásban,
s abban, ahogy a hullát
gödörbe húzzák,

nemcsak a titkon
félignyílt ajtón
ijedten
besuttogott hírekben,

a száj elé hulltan
pisszt jelző ujjban,
ott zsarnokság van
nemcsak a rács-szilárdan

fölrakott arcvonásban
s e rácsban már szótlan
vergődő jajsikolyban,
a csöndet

növelő néma könnyek
zuhatagában,
kimeredt szembogárban,

ott zsarnokság van
nemcsak a talpraálltan
harsogott éljenekben,
hurrákban, énekekben,

hol zsarnokság van,
ott zsarnokság van
nemcsak az ernyedetlen
tapsoló tenyerekben,

kürtben, az operában,
épp oly hazug-harsányan
zengő szoborkövekben
színekben, képteremben,
külön minden keretben,
már az ecsetben;
nemcsak az éjben halkan
sikló gépkocsizajban
s abban,
megállt a kapualjban:
hol zsarnokság van, ott van
jelenvalóan
mindenekben,
ahogy rég istened sem;
ott zsarnokság van
az óvodákban,
az apai tanácsban,
az anya mosolyában,
abban, ahogy a gyermek
idegennek felelget:
nemcsak a szögesdrótban,
nemcsak a könyvsorokban
szögesdrótnál jobban
butító szólamokban;
az ott van
a búcsúcsókban,
ahogy így szól a hitves,
mikor jössz haza, kedves;
az utcán oly szokottan
ismételt hogy-vagy-okban
a hirtelen puhábban
szorított kézfogásban,
ahogy egyszercsak
szerelmed arca megfagy,
mert ott van
a légyottban,
nemcsak a vallatásban,
ott van a vallomásban,
az édes szó-mámorban,
mint légy a borban,
mert álmaidban
sem vagy magadban,
ott van a nászi ágyban,
előtte már a vágyban,

mert szépnek csak azt véled
mi egyszer már övé lett;
vele hevertél,
ha azt hitted, szerettél,
tányérban és pohárban,
az van az orrban, szájban,
hidegben és homályban,
szabadban és szobádban,
mintha nyitva az ablak
s bedől a dögszag,
mintha a házban
valahol gázfolyás van,
ha magadban beszélgetsz,
ő, a zsarnokság kérdez,
képzeletedben
se vagy független,
főnt a tejút is már más:
határsáv, hol fény pásztáz,
aknamező; a csillag:
kémlelő ablak,
a nyüzsgő égi sátor:
egyetlen munkatábor;
mert zsarnokság szól
lázból, harangozásból,
a papból, kinek gyónol,
a prédikációból,
templom, parlament, kárpád:
megannyi színpad;
hunyor-nyitod a pillád,
mind az tekint rád;
mint a betegség,
veled megy, mint az emlék;
vonat kereke, hallod,
rab vagy, rab, erre kattog:
hegyen és tenger mellett
be ezt lehelled;
cikáz a villám, az van
minden váratlan
zörejben, fényben,
a szív-hökkenésben;
a nyugalomban,
e bilincs-unalomban,
a zápor zuhogásban,
az égigérő rácsban,

a cellafal-fehéren
bezáró hóesésben;
az néz rád
kutyád szemén át,

s mert minden célban ott van,
ott van a holnapodban,
gondolatodban,
minden mozdulatodban;

mint víz a medret
követed és teremted;
kémlelődsz ki e körből?
ő néz rád a tükörből,

ő les, hiába futnál,
fogoly vagy s egyben foglár;
dohányod zamatába,
ruháid anyagába,

beivódik, evődik
velődik;
eszmélnél, de eszme
csak övé jut eszedbe,

néznél, de csak azt látod,
mit ő eléd varázsolt,
s már körbe lángol
erdőtűz gyufaszáלבól,

mert amikor ledobtad,
el nem tiportad;
s így rád is ő vigyáz már,
gyárban, mezőn, a háznál;

s nem érzed már, mi élni,
hús és kenyér mi,
mi szeretni, kívánni,
karod kitárni,

bilincseit a szolga
maga így gyártja s hordja;
ha eszel, őt növeszted,
gyermeked neki nemzed,

hol zsarnokság van,
mindenki szem a láncban;
belőled bűzlik, árad,
magad is zsarnokság vagy;

vakondként napsütésben,
így járunk vaksötétben,
s feszengünk kamarában,
akár a Szaharában;

mert ahol zsarnokság van,
minden hiában,
a dal is, az ilyen hű
akármilyen mű,
mert ott áll
eleve sírodnál,
ő mondja meg, ki voltál,
porod is neki szolgál.

KÁRHOZOTTAK ÜDVE

Megvolt a boldogság. Meg, ez. Ámulhatunk.
S rágyujthatunk.

Halandókká váltunk megint.
Kicserélhetjük észleleteink,
eznap elveink,

erről meg arról, még arról is: „meghalunk!”
vagyis, hogy mit rejt a jövő.

A még emberevő
szív, lám, no lám, szelid -
vad-odujából kileselkedik.

Össze is ismerkedhetünk hát egy kicsit,
amíg az édenkerti ős üzem
valami maradék
anyaga halkán tovább működik
testünk büntelen rejtekeiben.

Míg összegyártanak a hormonok
egy kis isteni kedvet arra, hogy
testünket egymással falatva
égbe szálljunk egy újabb pillanatra.

DÓLT VITORLA

Recseg, megdől a rúd, a hosszú
vitorlarúd,
kaszálja szinte a habot, míg
a bárka - fut!

Árbóc s vitorla, nézd, előre
mikor repül
leggyőztesebben? Amikor leg-
mélyebbre dül!

VÉDŐÜGYVÉDEM

Megmagyarázhatnám, miért, mit
tettem, meg a jogom, okom.
Fáraszt a szó, aludni csábít
ez is, szűk vádlotti padom.

Tisztáz úgyis, leszögez, szétold
mindent pusztán azzal: föláll -
emelkedik máris mögém zord
védőügyvédem, a halál.

ALKONYI ÚT

Nem volt ló, csak lengő sörény.
Nem volt cél már, csak vágatás.
Nem volt szerelem, csak „szeretlek!”
Szív se, csak dobogás, -
dadogás, kapkodás! Hiszen
jövő se már, csak elmulás.

FEKETE-FEHÉR

Utálom, persze, hogy amire
tegnap azt mondtam, hogy fekete,
ma azt mondom, fehér.

Undorító köpönyegcsere.

Hajam, a tegnap még fekete,
idenézz, fehér.

Ki velem így beszél, -
vele beszél -

hogy szótartás, meg becsület!

Vagy számold, ha tudod, hány okmánylevelet
szaggat szét - micsoda név
hitelével! - s dob a szél seprűinek,
odanézz, csak egyetlen egy
fáról csak egyetlen év!

NÉVJEGY, HANGJEGY

Nyitja e nevet friss rigó-
füttel az *I*;
rügy-szag, kikelet, élni jó,
ezt hirdeti.

Vívja a két *l* az eget,
szárnyal, evez!
Mord vihart jelezve sziszeg
rájuk az *s*.

Nevem végén az *u*, az *a*
dob, döngve: gyász
hangpárja, magány, éjszaka
ebtutulás.

POESIS HUNGARICA

Vén bátyjuk lettem, megérhettem,
kiket kisöccsökként követtem;
követtem volna, tellett rá hit,
bár Olmützig, bár Segesvárig!

Apjuk, nagyapjuk, dédjük lettem,
kiknek a térdein ügettem;
kik adnak mindmáig tanácsot
óvni a szétomló családot.

Állnak az idő útján. Szobrok?
Visszaszólnak, ha odaszólok.
Mutatják, jó hidmérleg-örök,
mit ér, ki elhalad előttök.

Fura, át- s átváltó rokonság,
fűz évre év messzebbre hozzád.
Tágul időm hét határon túl.
Nehéz szívem vénülve újul.

Piros csizmák nyomán a hóban
térek haza, hol sosem voltam
föllelni - meóti zöld réten? -
az öröklétem?!

ADY ESTÉJE

Mikor a költő haldokolt már,
Erdélyre düllesztve szemét,
hőkölten le-lehúnyva,
hogyan aztán igazán ott iszonyúlja,
nagy pillái mögött, miképp
szárazodik ki látomása
gubancából még valóbbra a Kép:
Hát népét Hadúr is szétszórja -

Mikor a költő haldokolt már
s meglátta láztól-fázva,
mint ugrik megannyi filmkocka
káosza egy esemény-láncba,
(hogyan a bitang is azt kiáltta,
mit harsogott ő annyiszorta,
üdvként várva a cáfolásra) -:
Hát népét Hadúr is szétszórja -

Mikor a költő haldokolt már
s láthatta, félkönyéken, ablakából,
miként is tellnek az Idők be:
(mint rendeződik jóslatának
pokol-látó forgató-könyve
afféle heti hiralóvá, hol
ezerfelé hajszolva szét
barmát, szekerét menti már csak
s dühödten egymást üti már a Nép) -:

mikor a költő haldokolt már
s a düh s a mámor
fajzásából fogant Igék
fény-újságbetükként, megannyi
gyehenna-származék, az ég
szent homlokán kezdtek rohanni,
mint bibliai éjszakából
s állt a Jelentés, a láng-rótt:
Hát népét Hadúr is szétszórta -

és mint a csorda
ország futott lám
s épp egy új, egy szép Egész
álmából (visszatérhetés
záloga nélkül) amerre hordta
rég nem a feje, csak a lába,
(mert nem készült se Könyv, se Láda)
amikor mindezt látva látta,
a habból torz fejét kidobva,
átkait, mondják, vissza rágva,

ráhagyatkozva őrjöngő Urára
s végleg bedőlt, mint jó ágyba, az árba
a költő, békét várva dült szemére -

Vettettünk akkor mi a szörnyű Képbe.

Forgunk egy látomásba zárva,
Azóta
rég istentelenül csatázván.

Miképp jósolta? Vagy miképp remélte?

Próbára próba.
A Rendelés e paranoid vásznán.

VÁR A VÍZEN

Dőlt erőd, mely *csak* képzeletben áll.
S épp ezért újra s újra szembe száll.

Föl-föltévedek a budai várba.
Fölrányít a - lelkiismeret?
Az ostrom földrengése sírba zárta
a tegnapot. De napvilágra tárta
a bevakolt tegnapelőtteket,
létre idézve a semmibe-lett
palotákat, amelyek sora, szinte
- mint tükörképek - a vízre
rakva csupán,
annyiszor leiramlott a Dunán!

Nézd velem itt e bomba-nyúzta házban
a rejtett ívet, e fél kőkaput,
Ott a hű pillért. Egy már térdrehullt
nemzet végső ín-feszítéseit.
Így sejtet néha remeket a vászon,
ha felső máza megrepedezik
s egy régibb kép villantja színeit.
Így vallanak az aggastyán tanuk.
Így tár eléd, hogy olvasd és tanuld,
régporosodó lapokat a mult.

Legendák és rémtettek sziklavára,
eleink községháza, Budavár!
Szalad az idő ottlenn a Dunában,
fut a milliárd perc-csillámu ár.
Ősi sátrunk a szív Ázsiájából.
Világító-tornyunk, mely nem világol,
de hol vágy s jaj, mint raj éj-lepke jár.
Történelmünk csónak-kikötője fája -
Nagykoksmánk, hol ha más nem, egy betyár
árnyéka még mellfeszítve kiáll!

Mesehőseink s rablóink tanyája;
ős udvarház! A „jónapot”
után számon, bár mód s érdek kívánja,
nem dicséret buzog!
Hitet nem így kell tennem: mit hozok
a háznépnek, kit meglátogatok.
Nem jövevény vagyok -
Fiú vagyok itt, nem egy nemzedéké -
emlékeimmel teljes ezredévé.
- *Hová jutottatok?! - -*

Mi lett belőletek? Mi lett belőlünk?!
- ez az első szóm - milyen zuhanás
tragédia vége köröttünk!
Mik a márványívek? Egy óriás
tetemből, amely földre omlott,
az összetört, a kiütődő csontok!
S lábamnál ez a ledőlt kupola?
A szétvert koponya!
Föltámadás lehet még? Bár ne többre,
csakhogy magunk eltisztítsuk örökre!

Fut időnk a Dunán, - maga a Nap foly:
jár a hatalmas, konok óramű.
Jön az idő a Dunában nyugatról
s fut dél felé a perc-pikkelyzetű.
Ahányszor csillan, egy pillanatképet
a romló várról, annyszor letépett.
Így fosztja meg szirmaitól a rózsát,
ki azt hiszi, hogy ekképpen - a lényeg
lehántásával - bomlik ki a mélyebb,
tapinthatóbb valóság!

Viszi a Duna Attila juh-nyáját,
Botond baltáját, László csatabárdját.
Mátyás mosolyát, s azután folyamnyi
hullát, hullát, vert hadat, dőlt falat!
Ahány század, - minek hazudni? - annyi
lépcsőfok le - s le, - e nép így „haladt”
míg *meg nem állt* - csak fokanként zuhanni,
s maga a lépcsőház le nem szakadt;
s rá nem dörgött a porban heverőre
nagy tervei kő- s gerenda-esője.

Így fekszünk, gödröt fetrengve a földbe,
sírunkat s halljuk - hányadszor! - a szót:
„Királynő, csillagok paplana főd be.”
„Vitéz, ne kérj soha jobb takarót.”
„Légy büszke, legény Nép! - az ily derék
állja, ha járja csontját bár kerék!”

S midőn nagy ritkán egy-egy tiszta száj
elsírta mégis, hogy „fáj!” és „halál!” -
nézzetek hátra, hogyan taposott
dühödten rá fog-reccsentő sarok.

Jóakarátú szép sárkány, magyar nép
minden század mért üti le fejed?
S honnan s miért egyre az akarat még
századonként újra növesztened?
Mert miért nőjön, ha mihelyt kinő,
megint csak porba hullik az a fő? -
kérdem egy nyelvvel kérdő s felelő;
úgy jajduló, hogy épp e csüggeteg
panasszal mutatja, lám fölmered
- utolszór is! - a vak, nyakas erő.

Viszi a Duna Dózsa György szívét,
Rákóczi selymét, már majthényi sárral,
Kossuth szent pózának tág kar-ívét,
visz egy zászlót rőt esti napsugárral,
egy lobogót vad alkonyati vérben,
Petőfiét, - hogy csattog és lobog,
hogyan Párisig, minden népig elérjen
hite, mely szivéből ma is csorog
vérrel írva a földre, úgy igaz:
hazám! - Hazánk! Hiába? Nincs vigasz?

Állok a bástyán, nézve arra, honnan
a folyam, a szél, a harc, az ipar
s immár az est jó füst- és ködgomolyban.
A megtört jobbak zord gondjaival
gomolyg az elme, e kis esti ég.
Vár, ország, nemzet s tartalma e nép,
újra és újra miért törmelék?
Mért e sok omlás? Mért e csupa fél
torony és tett? Mert nincs egyéni lét,
nincs semmi lét sem, hol nemzet nem él?

Mért hitette el annyi jobb magyarral,
- épp jobb mivolta - hogy
ő az utolsó törzsökéből? -: elhal
a szív, ha a fő eszmélete fogy!?
Ezt hittem én is, vizsgálva a testet,
melyből vétettem. Úgy hevert alant,
hogyan legmélyebbre hős feje zuhant,
hogyan - agya-bénán - kegyelmet sem esdett,
hacsak helyette sebe nem, a vérző,
de az is szinte gond-csítítva: késő!

De bánom is én, hogy a Vár ledöntve!
Csak állna - bárhol - álombeli váza,
a lényege, mely rakóit fűtötte!

Szalad a Duna tik-tak-csillogása,
viszi gúny-fénnyel a „honszerző” Árpád
lovasrohamát, Szent István palástját,
Koppányt, a székely Gyulát, vitte Erdélyt,
vitte az elvért-ölteket s az elvért
ölőket, végül az elvet magát -
Állítsátok meg e sodró Dunát!

Járok hol annyi férfi járt, „hona
átkát” mintegy a helyszínen keresve
a szűk utcákban, e dult fő kusza
tekervényein, mint végső rögeszme.

S nézem szorongva, hogy megy a Dunában
a tizenhárom aradi fehéren,
Vasvári, ahogy eldörgi: „utánam!”
s rá Ferenc József, kötéllel kezében -
Végez a perc velük is, mind a gazzal? -
Vigasz koldusa, kit bosszú vigasztal!

De örl az óra s viszi a víz, a néma,
az átkosat is, az ártót, a hóhért,
Ki gördül ott? A „bresciai hiéna”
s a cár, ki jött, mint sakál inni „hős vér”-t!
Gördül a habon Zápolya, alatta
Batu kán, Básta, Kollonics, Karaffa.
Múlik a rossz is?! Felhökken az elme:
van esély mégis, harcra? Győzelemre?!
Nem hasztalan minden? Ha nem egyébben,
hihetünk még egy próba-szerencsében?

Kisérteni a sorsot! Nem is olyan rég,
volt perc, - mely tán ma sem csak üres emlék,
de föladat: hogy újra egybeálljon
egy nemzet, itt, a Duna-Tisza tájon,
mind az - „Ady-ék szerinti” magyarból,
(mint rég a finnből, ugorból, - kabarból!)
Gyermek álom, de a szív megdobog:
árva, - anyád lesz! cseléd, - otthonod!
lesz ház, amelyből el senki se vágyik,
mert ki-bejárhat benne mindhalálig.

Álmodtam én egy kapuról, melyen
mint csodafürdőn, aki áthalad,
jött bárhonnan, szívvel ide-szakad,
s nem élhet valóban, csak e helyen,
de nincs is mód, hogy el- s ki-tessékelyk,
oly végleges és megtartó az egység -
Megálmodtam én azt az új hazát,
létét, melynek hiánya igazolta,
igazolja a vár megdőlte óta,
mint biztató-riasztó tanuság.

Mert épül-e gát ott, hol nincs veszély?
Mert - küzd létéért, kit nem les halál?
Lett volna itt vár, hogy ha nincs tatár?
Nem pusztulásától él, ami él?
Kitől függ, hogy e tenger törmelék
ne legyen százegyszerte is - alap
s hogy e romokból ne kezdjen e nép
rakni magának új falat?
Mi nem volt eddig? Akarat? Szerencse?
Lélek? Hogy testét küzdve megteremtse?

Oly mélyről fájsz, hogy Matuzsálemod
lehetnék kínjaid élve, magyar nép!
Vonaglik az idő. A századok
halálgörcséből születhet - reménység?
Hogy van abban, ki így megállt, keménység?!
Kívánom, higgyétek, fiatalok.
S tartsátok vissza, ameddig lehet
a több-tapasztalatút, akinek
szívében csábitóul az a vágy van:
forog hamarosan ő is a Dunában - - -

(Nincs befejezve)

HATALMAS, NAGY KORSZAK... S A KÖLTŐK

1

Hatalmas, nagy korszakban éltem;
azon mérve, hány zeuszi magas
polcra jutott - koronával fejében -
kontár-cézár, néró-ripacs;

azon mérve, mily dzsingiszkáni
távlatra lobogtak ledőlt
országok s jajongtak leölt
népek és mily szahara-tág volt
rájuk a csönd;

azon mérve, milyen parányi
lett ereje
annak, ki szólni mert

s mily varázs-gyorsan lobbant köddé serege,
ha - szava foglya - megadta a jelt,
ahogy elvárták tőle, hogy *kiállni*!

Aránytalanság -: düh és gúny nevelt.

2

Meg-megszikrázott a szűz levegőég.

Láthatatlanul, mint angyalcsapat
- gazdátlan szinte, *mint később közölték* -
szálldosott benne, tette teendőjét
hadüzenet, mustárgáz, hullaszag

s a RENDELET

- ingatag
falainkon a rettegett

AVIS! BEFEHL!

a rengeteg
- *de ki is irta fel?* -
bonyolult mondatú Mene-tekél -:

a rátapadt
szemektől kaptak létet: szárnyakat
és karmokat és csőröket, hogy ragadozzanak.

Labirint-rejtette Dögök
itt köztünk, férfiak között
faltak eleven szűzet s gyermeket.

Csupán mivel az elme engedett
s kiszálltak *mind* az istenek és szellemek,
azok is, kik még ördögök.

S Arion - néma lett.

Akár a fagy-lepte szivek.

A visszhangtalanok, köröttünk.

3

Tántorogtunk. Így nevelődtünk
ég felé, költők. Mint fenyőfa-szál?
Mint a hinár.

Lengtünk. S minél föntebb,
annál ijesztebben: iszonytatón.
Mint más bitón.

Hatalmát időknek s erőknek
így mértük, helyt állva, ahogy
megszavaztatott.

Ki által, ha nem általatok?

VILÁGODBAN VILÁGTALAN

1

Bimbó nyílt ki, akár egy lámpa.
Meglett megint a kerti esti-ünnep.
Elszállt megint.
Vitte hosszan lengő füzérét
a fecske; ő bontotta meg.

A hideg, a homály helyén,
az érthetlenség s téboly helyén
meglett megint a fák alatt
az ember muzsikáival

a tiszta hang s fényü éden -
és odalett
a vadludak gyász-szalagán csapongva.
Korán örültünk.

*

Egy alma fűtötte az őszt;
míg bírta, zománc-mosollyal.
Tenyeremet meg a tél ellen,
a halál ellen kis kebleid,
épp oly kín-csitító derűvel,
fagyálló benső buzogással,
hogyan „semmi baj s nem is lehet”;

épp oly elszántan szembenézve
azzal, mi elkerülhetetlen,
de elfordítva róla lágyan
az én megpróbált arcomat:
„Nem gyermek szemének való.”

*

Gyűjtöttem, igen. Itt van a sarokban
ez a hű láng és mellette a meleg juh
s a vékában a fűmag, a nemes már
s a húros hangszerben a dal, az új már
s lám angelus is már a szürkületben
s így templomtorony is lám valahol:
mindez a kezesíthető jövőnek,
a falánknak, s fő szörnyének, a tán
végül mégis domesztikálható halálnak.

*

Egy szőlő-gerezd világította, igen, az őszt.
Egy pohár bor lett úr a havazáson
kör-koccintásra emelődve.

Pörgött négy oldalán egyetlen víg eséllyel
a szilveszter-esti nyeles kocka. Így
jártak - oh hány nagy-ünnep-este tengelyén! -
a tél-tavas-nyár-ősz oldalu évek,
összefolytukban még nyeresre is, de
döltükben szüntelen vesztes mutatva -

így kimutatva
forgás-törvényét mind a vak erőknél is,
mik csillag-fogaskerek rendszerekben
járnak fölöttünk, nyilván ellenünkre,
talán az ősök tudták még, miért.

*

Kezemet követve jutottam
kertedbe, világtalan én,
világodba, lugasaidba.
Megvigasztalt kezemet követve,
szomszár-csitult kezemet követve
érkeztem országodba, hol
nem a Nap jóvoltából látni.

Az emberhőmérsékletű határba, hol
átláthattuk egymást, tudod?
Tájadba, hol nincsenek évszakok.
Csak új és új remény, hogy
jobb lesz, ami jön, hol
áthallottuk egymást, tudod?
Elfogyasztottalak, miközben
elfogyasztottál, ha az a menekvés!
Tápláltalak, s hogy mindent megkapj,
megöltelek, kéjjel, hiszen
együtt velem. Hogy diadallal,
teljes tisztán lépünk elő
a lázári sírból, a jó,
a jól-szeretők nyughelyéből.

Vissza se már oly idegenként.

*

Ez maradt meg máig a legszebb-
ígéretű honkeresésnek,
exodusnak, a - sivatagban?
A sivatagból?

Kezemet követve tárom
karomat, nyitom bőröm minden
pórusát fogadni esőző
mannádat, villámló-dörgő,
növényeidet, Hatalmas -
Kibocsátóm, Befogadóm!

Ki elférsz ott a tenyeremben.

*

Kigyulnak újra a lampionok;
fényre váltják, tízezer színre
a humusz egy-anyagu mély-sötétjét,
bokáig sár-sűrűben
két tüdőre lélekzenek a fák.

Lélekzem és
megannyi égbolt, csupa csillag,
mind a gyümölcsfa, a virágzó,
alattuk fekvő - bár
julius-dél e földi éjjelében -
hanyatt, kitárt kemény
keresztre vont tagokkal!

2

Halljuk, miket mond a lekötött kalóz!

Berzsenyi

Ezek itt, ujjaim között,
ezek az értesülések segítenek.
Ott voltam. Mindent láttam. Nem igaz
- ott fönt! vagy lent? - hogy nyithatatlan, a Kapu.

Visszakapom vagy nem az almát,
mi teremthetünk - itt! - uralmat.
Van leszállás e sziklafokról.
Fölszállás e „siralom-völgy”-ből.
Kikötötten, kifeszítetten is bár,
tudom már, lehet szárnyalás.

Ezek a tág
földrajzi tájékozódások
karizmaimban,
öleléseim a keresztben
csillagrendszeri távolokra,
ezek a völgyeimben szárba szökken
fogalmak, immár élők.

Mindent tudhatok, ezt tudom, mert
ujjbögyömbe - ezek a szájak-
orrok szívják a levegőt,
emelik és ejtik a mellem,
adják páromul a jövőt is.
Nyilai alatt bár a Szemnek,
ezek tartják bennem a lelket,
így is, ezek a szomjas föllevők,
az őserdő test jól-gondozott pontjain, hol
ajak-érzékeny még a bőr, ezek
a már várfalszerűen rideg bőr
még nő-lágy felületein, ezek

az üzenetre feszülő hártyák, meg ínyek,
ezzel az ellenséggel összejátszó
és mégis büszke-boldog leadók,
melyekbe bekapcsolódásodon át
kapok tápláló áramot
s az ellentétre magyarázatot
és biztatást, más volt, más lehet a világ,
ezek a csigaszarv érzékeny radarok
a test hegy-vizrajz-térképén ezek
az ejtőernyős leszálló-helyek,
mocsárba rejtett hídfők, havasokba
készült partizán repülőterek,
igen, ezek,
hogy mégsem egyedül és elveszetten,
arcra fordítva bár a sziklán
és fejjel le bár a keresztben,
ezek a különös sebek,
ezek a belénk nyiló ajkak,
halálosan is jó beszédesek,
tüzes achillesz-sarkaink, ezek
a várva-várt nyíl-ütések a láncingen, a vérten,
hogyan a kín, bárhogyan véget érjen,
hogyan bugyogni tudjon a forrás,
amely dobogtat és épp így - oldva - öl.
Hogy lobogni tudjon a máglya.
Hogy ünnep jöjjön, bármiképp.
Ábeli. E kaini tájra.

DITIRAMBUS A NŐKHÖZ

1

Nem a kövek és nem a fémek.
Nem amik *állják az időt!*
Hanem a gyékény, a nád, a kéreg.
Nem az örök-élet-ígéret
cinkosai. Nem a kimértek.
Hanem a törékenyek s engedők:
a fű, a lősz, a sás
lett tiltakozás.
A tettük után nyomban eltűnők.

2

Nem a kövek és nem a fémek.
Nem az asszir, a szumir pillérek,
a talpukkal évezret gyűrűztetők.
Nem a bazaltból faragott gúla-tetők.
Hanem a haraszt, az avar, meg a fa:
a messziről igent integetők.
Nem a kemények,
hanem a fonhatók, a szöhetők,
a dolgozó kezekre
kutya szemével figyelők, -
Még messze, messze
valamennyi isten előtt -

3

Nem a kövek és nem a fémek.
Az első szót, a gügyögőt,
az első tanácsot a létnek,
ők kezdték szájba rágni, a
gyapjú, a gyanta, a szösz, a raffia.
A közlékenyek, a serények.
Ők, nem az égneek,
hanem a sári világnak védangyal-kara,
ők, az örökre többrekészek.
*Mert aki meg akarja tartani az életet, elveszti azt:
aki pedig kész elveszteni is, megtartja.*

4

A romlandók. A hínár, a moha.
A múló. A hártya, a len fonala.
Nem az eleve valakik, hanem a törők,
de nyomban fölnevetők,
hogy megint csak összeilleszthetők,
az így szívósak, így nem engedők.
Az ág héja, a kecskeszőr, a hánccs
lett utitárs -
Befogadván valami messze
- hogy mondjuk? - eszme?
rendeléséből a jövőt.

5

Messze a kövek és a fémek
hatalomátvétele előtt.
A hajlíthatók és görbíthetők,
a szívósan gyengédek,
az ujjnyomásra már válasz-puha
anyagok, ők, a soha
vissza nem ütők.
adtak halk jelet - kéz a kéznek -
velünk a Föld!

6

*Fú a szél, kopik a talaj,
fölkúszik, óriási hal,
az évszázadok mélyvizéből
a templom, - íze, húsa nélkül.
Száll a por, vékonyul a föld,
emelődik ünnepi tálca
diszében a dög: a ledőlt
fejedelmi palota váza.
Hányingerelten köpdösi
vissza a tisztára szopott
bordát, ivet, oszlopot
az idő. Nem ez kell neki.*

7

Nem a kövek és nem a fémek.
Nem a bronzpajzsok, a porfiredények,
a hivalgók, a haszonélvezők.
Hanem a pálmalomb kötények,
a kókuszcsészék, a zsuppháztetők.
Nem a katakombák, nem a tornyok.
Mert mit tudnak a csontok,
ha kifolyt közülük az élet?

8

Ki mondta az első szót a jövőről,
a derüset, a szemén át
meggyőzött, szívmengetőt:
lehet remény,
mást is rejt a világ,
mint amit mutatott először.
Az első fűszoknya övéen
az első ráhímzett virág.

9

Nem sziklakockából rakott erőd,
mit egybe csak a súly maltera köt.

Nem a gőg
kapui. Hanem a pelyva, a patics, a pihe,
a vessző, a viasz, a toll ereje
hozott ide -

Igen, ők, az épp mert lágyan
megnyíló lettek a legerősebbek.

Mint ágyék s keblek
a csont- és izom-védte várban:
donzsonjaitokban, asszonyi testek.
Mint akik lebirhatják az időt.

10

Nem a szögletek, nem az élek,
nem a fegyverek, a szúrók s lövők,
nem a királyok s hadvezérek,
hanem az ebnél hamarabb
megokosult vályog-iszap,
a szőrme, az irha
lett vezető, - nem is a férfiak,
hanem ők
a minden tagukban szem-viselők,
a nők kezeit idomitva.

11

Rejti a márvány a szobrot. A Szépet!

De mitől éledt?

Kik voltak a nemzők s szülők?

És kik tették tisztába őt?

De a legelső, kisdedi mosolyt,
amivel szinte odaszólt,
ami a lélek válasza volt
a teremtésnek,
kik csalták oda, tétova
elsőt-mozduló vonásaira
a kőnek is, a fémnek?

Hallgat a sok apa s anya.

Nem, itt a sírok sem beszélnek.

12

*Szobrok, ti, már a méhben készek,
harsány-némák, lét-tömlőcök,
épp azáltal holtak, hogy épek,
temetkezőket temető!*

13

Nem a kövek és nem a fémek.
Mig a fű újra fönt mindent beföd,
tisztítja máris lent a mélyet
szorgos népeivel a föld.
Munkálnak a türelmes férgek,
a hullamosók, bűz-szűrők,
hír-fertőtlenítők, dicsvágy-vírus-ölők,
a mord erények, zord erélyek
bacillusgazdáit lemeszelők,
mind-mind az iszonyú pöcegödört
át-, hasznosan úgy-szétdőgönyözők,
hogy kidugja, egyre merészebb
kedvvel fejét, az öröm keresőt,
egy hóvirágnyi élet.

14

A szőlő-bakháta-fésülte dombok
s nem a rom-fedte, a történelem-
lerondította bércek,
a felhő-kavarók, nem a látni is undok
mellvédek agyáros vigyora, hanem
a csibesövények,
nem a várarkok: a zsiba-borítók,
a kisajtó, a kalantyús kapu,
a csak fakilincs-záratú
verőcék, gally- és lécszerények,
nem a lőrések,
hanem a kandikálásra szabott zsalú,
nem a torlaszolók, hanem a nyílók,
nem a tengeringerlő szirtfok,
hanem az öblök, a kikötők,
a borjú- és birka-nyalta mezők,
nem a keselyűk, a denevérek, a solymok,
hanem a selymek, a fűj-fészkek, a méhek,
nem a dörgések, hanem az ének,
nem a kardok, a kardhüvelyek, a vérték,
hanem az ingek, a kendők, a harisnyakötők,
nem a villámok, nem a vulkánok, a rőt

ablakon át fény-bőgve beizzók,
a mélység düheit mennybeköpök,
hanem a hős mellbimbók,
a tövükhöz menekülők
megóvásában
bátran
meredők, tüzelők.

Ajánlás

*Nem a zablák, nem a csengések,
hanem a kosáron a fül;
nem az ostromok, a bekerítések;
hanem a korall-sor a nyak körül,
meg a tűzhely körüli székek;
nem a viharok, a mének, a diadalzengések,
hanem a szitaszél-vereketések,
ha a liszt megtömörül,

hanem a néma kitekintések
a téli ablak függönye mögül;
nem a havasok, a jeges meredélyek,
hanem a kézímunkázó vetések,
a vasárnap is orsóporgetők,
hanem a csecsemő-lebegtetések,
hanem a csermelyek, a csevegők,
nem a vezényszó: Rohamra! s Imához!
Hanem a megfordított vánkos.*

MERT SZEMBEN ÜLSZ VELEM...

Mert szemben ülsz velem s csak a te arcod látom
és nincs mellette az enyém,
ahogyan megszoktam a fotográfiákon
és előszobák tükörén;

mert szemben ülsz s csupán rajtad s nem épp úgy rajtam
látom az idő nyomait
s önzésem azt hiszi, én a régi maradtam;
a szívem elfacsarodik.

Ha nézne úgy szemem, ahogy huszonöt éve
s te akkor az vagy, ami ma:
sose találkozunk! Egymást észre se véve,
nem lelünk egymásra soha!

Élünk bár egy időt, ha akkor a hajam már
olyan, amilyen ma: fehér,
lakunk bár egy szobát, nem én mellém akarnál
feküdni, ha leszáll az éj.

Véletlen ennyi kell - esélyek milliárdja! -
hogy minden idők végzetes
egyetlen egyeként birjalak, azt kívánva,
egyetlen egyedként szeress?

Mert szemben ülsz - hol is? Míg én itt egymagamban
nézek vissza és kérdezek, -
mint a célzóra, ha a golyó visszapattan,
sebet én kapok, éleset.

Mert szemben ülsz... Ne üljünk másképpen mi sosem már
csak egymás mellett, szorosan,
mint a régi nyitott ülésen az utaspár,
ha jéggel jött a szélroham.

Üljünk mindvégig úgy, mint - emlékszel még, barátném?
akkor, repülve, szánon, *ott*,
Sásdon, a hóviharban! - türjem csak ostorát én,
mellemre vonva homlokod.

Szálljunk mindvégig *így*, hisz a szomj *úgy* lobog még,
ha itt, vagy csillag-messze vagy,
hisz csillag-úrt s időt ma is átkóborolnék,
hogyan megtaláljalak.

A MŰVÉSZET RÉMURALMA

Szeme elé tartotta ecsete nyelét,
lemérte hüvelykujjával a távlatot:
célzott s máris tüzelt
Goya, Velazquez, Tintoretto
és tagjai mind a Statáriális
- a *Talponálló* -
Törvényszéknek, mely egyben
kivégző osztag.

Szíventalálva helyben ott
pulykává halhatatlanult
az Anyacsászárnő, elámult
menyei, leányai meg
baglyokká, tágult szemüekké;
tigris-fejet kapott az Admirális,
odvába faroló ravasszá
lényegült Gyula pápa;

miután - akár az előbbieik -
évszázadok óta immár
ő maga is, új megidézett,
áttolta a carrarai asztalon
az ítéletvégrehajtó kezéhez
a kialkudott halom aranyat.

Ráöntve még egy önkéntes mosolyt is.
Ahogy a vastörvény kívánta.

A múzeumi tágas folyosók
két falán most a korabeli keretek
ketrecében, kolumbáriumában
az öröklét menaszériája,
madárosztálya, halvilága:
kiolthatatlan sóvár
szem-meresztésekkel a rács mögül:
mikor lesz abszolúció.

Bár egy kegyes intés csak odafönről
vagy idelentről
enyhíteni.

Soha. Te tudod. Te, te, Dante módján
fülelő, üzeneteikre.

NEM FOGADTUNK EL...

Nem fogadtunk el semmi távozást,
a holtakét sem. Csak nem faggatództunk
kellő eréllyel. Nem követelődztünk,
hogyszerre miért nem
tűntek föl a megszokott helyeken
a megszokott tekintetek; miért
nélkülük zajlottak le a viták,
a társas vacsorák vajon, a háborúk.
Csitítgatták a konok kérdezőket
sürgölődve friss perceikkel
csuklóinkon a bilincses órák:
csak azért megy az ősz, hogy visszatérjen,
mint akkor, meg akkor, meg akkor!
Nem így volt. Tudtuk: az az igazi idő,
mely fent csillagokat űz úgy, mint itt alant ez
avult lombot és arcot és zászlót és bankjegyet...
Attól kaptuk a figyelmeztetést
- az elővezetés terhe alatt -
hogyszerre *csomagolni! sorakozni!* ott
azon az ajtón be, aztán ki és
végig a folyosón, ahol már
pofon is eshetik, a fordulóig
elfojtva azt a hátrarándulásra
nyilalló ösztönét a nyaknak:
jó-e segítség.

KONGRESSZUSI ZÁSZLÓK

Vihar előtt Mentonban

Zászlók nyelvelnek - glédába kiállva -
dühödten ötven ország zászlai!

Színeit csattantva kiáltja
igazát Izland, Japán, Szuomi!

Bent, hol a küldöttek vitáznak,
hatalom fémjelzi a szót.
Oromzatán a márványmívű háznak
egyenrangúak ők, a lobogók.

Egy sorsúak. Egy szél vezényel
- jobbra át, balra át! -
el-eltakartatva Chilével
szomszédját, Nagybritanniát.

Típus rúdon ráng a más-más hazákat,
egy szenvedélyt valló szövet
(függetlenül, hogy ez, az hányat
gyűjt - halni bár! - szívet).

„Bot és vászon, bot és vászon - de odafent se
csak bot s vászon! - ha csap a szél,
pümkösdí nyelvek tüze felesel, - beh
bábelien beszél!

De bábeli-mód is mit mond az az ádáz
dadogás? Vágy, vágy, mennyi vágy,
hogy mégis közöset mondjon a más-más
ajku világ.

*

...Keresi a szem, köztük-e amely
kamasz szívünknek sugdosott,
Sokaknak mindegy, ott van-e.
De senkinek, ha nincsen ott.

ELTŰNŐ TÁRSAK

Egy borjú, egy nyúl, egy kos, egy kutya,
- Vitéz nevű - aztán apám, anyám
és mind a holt hűtlen után
el-elhagy ő is: Gyula, a - „Gyula!”

Alig találkozom vele.
Egy-egy arcmozdulat alól,
mint rács mögül a fogoly
rándul a szája, vág felém szeme.

Mint régiek, ti, kutya, kos, tehén:
kezd ő is nem lenni sehol.
Szólíthatom, nem válaszol.
Vagy más jelentkezik nevén!

SZÁMADÓ

Őszül hajam, mélyülnek a redők.
Több egyre köröttem a fiatal.
Vakoskodván érzek szomjú erőt,
legyek a legmesszebbblátó magyar.
Lappangó juhász-számadói gond
susogja, nem mehetsz még, munka vár.
Őriznem kell egy nem-enyém vagyont.
Rám néz egy jégverés-csöpülte nyáj.
...Szétszóratván, ős lápokba vonult
hite-konok község hű papjaként
(kit azzal áld, amivel ver az Úr!)
templomtalanul, palásttalanul
(s vívódva folyton, mit hoz ránk az ég)
kell osztanom úrvacsorát s ígét!

ÖNKRITIKA

Batsányié

Hogy elvették a kalamárisát,
tollát, papírját: esze-, keze-tétlen,
az elzártság e kettős börtönében,
csak most érezte láblánca vasát,
torony-celláját a kufsteini télben!
Aztán, hogy könyvet sem kapott: saját
múltját olvasta regény-módra át,
mind zordabban; ön *recenzense* képpen!
Mennyi negély! Bókolás! Stíl-zavar!
Nagy szó, parány tett! Vád, viszály: „magyar átok!”
Szerencse, hogy nincs befejezve -
S mert nem akadt egy kis ceruza-vég,
fogával írta újra jellemét,
csikorítva, csontjába, egyenesre!

KOSZORÚ

Fölmagasodni
nem bírhat. De lobogsz még,
szél-kaszabolta magyar nyelv, lángjaidat
kígyóként a talaj szintjén iramítva - sziszegvén
néha a kintől,
többször a béna dühtől, megalázott.
Elhagytak szellemeid.

Újra a fű közt, a
gazban, az aljban.
Mint évszázadokon át a behúzott
vállú parasztok közt. A ne szólj szám, nem
fáj fejem aggjai közt. A
nádkúpban remegő lányok közt, mialatt
átrobogott a tatár. A
szíjra fűzött gyerekek közt, amidőn csak
néma ajak-mozgás mímelte a szót,
mert hangot sem tűr a török, mert
arcbacsap ostor -:
most mutatod meg,
most igazán - nekem is, mire vagy jó,
most a pedigvél: a címered, hajszaölgyökerednek
kőharapó erejét.

Összemosolygás nyelve; a titkon
össze-világló könnyek nyelve; a hűség
nyelve; a föl nem adott hit
tolvaj-nyelve; remény laissez-passer-ja; szabadság
(percnyi szabadság, kortynyi szabadság, foglár háta mögötti szabadság)
nyelve; tanár-kigunyolta diák, szerzsán-legyalázta baka,
összeszidott panaszos, hivatalnokok-unta mamácska
nyelve; csomaghordók, alkalmi favágók, mert
gyárba se jó, szakmára sem alkalmas (mert
nyelv-vizsgát se megállt) proli nyelve; az ifjú
főnök előtt habogó veterán
nyelve; a rendőrőrsön azonnal
fölpofozott gyanúsított
mélyebből fakadó tanúság-
tétéle, mint Lutheré;
kassai zúgárus, bukaresti cselédlány,
bejruti prostituált szüle-hívó
nyelve; köpések-
mosta, dühpírja-törölte
orcájú fiaid közül egy, íme:
szólni tudó más nyelveken is,
hű európaiként
mondandói miatt figyelemre,
bólintásra becsült más népek előtt is:

nem léphet föl oly ünnepi polcra,
nem kaphat koszorút
oly ragyogót, amelyet, szaporán lesietve ne hozzád
vinne, ne lábad elé
tenne, mosollyal bírva mosolyra vonagló
ajkad, fölnevelő
édesanyám.

AZ ÍGÉRET MEGSZEGÉSE

Kezd megszegetni megint az Ígéret,
a tavaszi. „Minden lehet” megint -:
settengve jönnek a naponta más
hőmérsékletű - a mind ember-hűtlenebb -
ősz reggelek.

A sirály

szárnyai öblös vitorlái közt a tó fölött
tagmozdulatok nélkül iramul
háttal Somogynak, Somogy egébe, búcsúzó
rikácsokkal felénk, fölfeszítve
eleve arra, ami vár -

Minden lehet. Járványok. Hidegzáporú
kilakoltatás. Sárban-cuppogó
menetelés ökrökkel, nőkkel, el-elmaradó
aggokkal. Vasrostélyú zsoldosok
mi-indokolta kicsörtetéseivel,
a tegnap még miénk-volt völgyből, csak azért:
ott - hullong már a hó? Minden lehet.
Varjú-versengés? Vagy géppisztolyok? Vagy
szónok-makogás, vagy - honnan ismerősen? -
lepra kereplők? Csengős szánok (messze, de
tanya-rablásra vagy nászútra?) És ahol
a hó függönye szétválík, mint színpadé:
még távolabb már - századokra? - hirtelen
kigyulladt sziklacsúcsi városok
csörömpölő - pohárszékszerű - összedőlte.
S mert nézhetsz világuknál jobbra-balra: ugyanaz
s előre-hátra: ugyanaz: s ha mégjobban figyelsz
szemlehunyvva és fülbehunyva:
ó-szövetség medvecsordák
lecommogása falni óvodásokat,
ítéletül! Mert nincsen álom, érted-e?
S legenda sincsen; merő elme-szülemény;
minden való volt s csak megosztatott.
S osztatni fog, - mert mért ne gyarapodnék?
S csak nem csilingelnek elő
azok a karácsonyok, még Késmárkkal és

Bálványossal s a végeérhetetlen
pörgettyűzéssel, dióba, miközben
a magányos, messzi, pusztai vén ház körül
cerberusokként állnak őrt a kétes
jövő ellen (föl-fölcsaholva) a
megvesztegethetetlen
nagyapai juhászkutyák.

KIK JÖTTÖK, ÉVEK -, ÉVEK?...

Egy év után vonok versre papírt elébem.

Költeni - mit lehet?

Visszanéz a betű rám, fekete a fehéren:
mi lesz -, végrendelet?

Különös testamentum! Magamnak is titok még,
hogy kikre mit hagyok:
hogy végső vallomásként szivemből mi íródna,
ha „ihletet” kapok.

Jó volt-e, rossz-e élni? Hol ezt, hol azt sugallja
a perc, mely épp repül
s a vén száj változóbban, akár a kisdud ajka
fintorul és derül,

aszerint, hogy viharba suhan-e ama Sajka,
vagy napfénybe kerül.

Ura vagyok-e még szavaimnak? Beszélek,
fülelve, hogy konok
szivem vall-e még hiven? Vagy - kín közt - már a Végzet
megtört foglya locsog?

Kik jöttek, évek, - évek? ne csigázva, oh pribékek,
csínján vallassatok.

Úgy igaz: nincs, hogy ennyi - s ilyen! - utak után ne
tudja titkát a vén:
miért is nem terül le, sőt lépdél még tovább? Te
beszéld ki, költemény!

ÚT ELŐTT

Magába gömbölyödve fészkel a vén az ágyba,
akár az embrió,
s emlékezik a nyűtt test, ringattatásra vágyva,
hogyan is volt lenni jó.

És földereng - a testnek! - nincs egyedül: szelídség
övezni! - őshoni
melege egy világnagy uralomnak, mely ismét
titkosan asszonyi.

S tán küld az is, ahogy rég az az első (az „édes”)
erei lágy levén,
küld sőt, meszet, reményt - *gén*-t (rajta is túli léthez)
erre gondol a vén.

S térdét öleli - most úgy, mint légi gépből éjbe
ugró harcos, aki
szorong (bár nem szoronghat): kinyílnak-e s mivégre? -
hátán mű-szárnyai.

DUGOVICSOK

Nem érdekelnek, csak az öregek:
a csatárlánc a tunya had előtt;
az ellenséggel összegomolyultak, ők,
a kényszer-hősök, veszni kérkedők;
az elesők, fetrengők, már csak ők,
a tébolyultan küzdők vonzanak,
kik - védeni bár semmi nem maradt -
kitartanak, kitartanak.

Itt pusztulnak köröttem. Ki s milyen parancsot
vert belétek, belénk, belém is, társaim,
hogyan - kívül király s Isten gondjain -

álljuk tetvesen s csont-bőr is a harcot
várva a kontyost, legyen ok, s ne holmi,
egy jó bömböléssel a mélybe hullni!

JOGAINK

Ahogy fogynak vén napjaink,
ős jogaink úgy szaporodnak:
kicsikarni már most,
amit megadnátok majd a halottnak:

későn, utólag! Lear király
dühé súg: egy morzsát, egy csöppet
nem hagyni el abból, mi jár,
kijár *akkor* a kutyaadögnek.

Egy a rabság: nem lenni boldog!
Száműzött vagyok s fölkelő.
Térdre mind, amíg van idő;
míg kegyet oszt a trónja-fosztott.

Míg van időtök helyrehozni
- már most eleve - hogy kidobtok!
Ide mindent! Hisz meghalok s ti,
kiváltságosok, élni fogtok!

A SEMMI KÖZELÍT

A vasárnap délutáni
mondhatni légüres falusi csöndben
meg-megújuló dörej-sor.
No, mégsem ágyúké.

A Schmidek-kocsmában tekéznak.
Hatvan év távolából. Az ekként régi ismerős - tehát
a mélytudatot is békéltető zaj -
még ismerősebb, ha meg-megszakad:
a két versenyző csoport most, ott is együtt söröz,
a bádogtányérba gyűlt pinkapénzből.

A csend időtlen kerete
emberi neszekkel pontozódik tele
falvanként nyilván mindenütt. A suta szó:
a „hiány-cikk” párjául a „zaj-hiány”
üdítően a tudatba szívható.

Az egyre távolibb pici neszek
úgy telítgetik, hogy - ürítgetik
oly zaj-üresre a földet-egyet,
hogy - végy lélegzetet! -
a Semmi a legközelebb.

KIJÓZANÍTÁS ALATT

Egymástól távol
más és más kikötőben
ugyanarról az Óceánról
idegenként is öreg-ismerősen;
„tengerészek!”
ide a közös csapszék-zúgba
az első kézrázástól fölvidúlva
barátaim,
kor-kartársaim, akikkel együtt
útra keltem, dehogy is tudva
micsoda világrészek
csillag-távú vidékek
ígéret-tájaira, ím,
akikkel hány s hány-módra részeg
bennszülöttek közt egy nyelvet beszélek,
nem is a szó, nem a férges dió-
zörejű szók, hanem az ének,
az eleven-tartalmú dal
száj-meleg szólamaival,
hogyan tisztázzuk, bár búcsuzóra,
mire is ment el hát az élet
s mi is kísértett
utunkra, melyen egymást is sebeztek,
de lám végül is összehangolódva
azt próbálhatjuk össz-karba fonódva
mit tehetünk no mégis szóba,
mit „zenghetünk” (lélek szerint) mi vészek
rokkantjai itt is a gajdolókkal együtt,
a táncra mindig-készek
e kedvük -
sose vesztők közt, amíg össze nem gyűjt
mindnyájunkat a létbeli révészek
örjárata a Kijózanítóra.

-&-